

Hyvinvointilautakunta

Aika 21.04.2026 klo 17:00 -

Paikka Kunnantalo, neuvotteluhuone 1-2 Tapio

Käsiteltävät asiat

Asia	Otsikko	Sivu
28	Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	3
29	Pöytäkirjantarkastajien valinta	4
30	Työjärjestyksen hyväksyminen	5
31	Osavuosikatsaus 1 / Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin tulosalue	6
32	Kansalaisopiston tilannekatsaus 2026 ja toimintakertomus 2025	10
33	Kansalaisopiston opinto-ohjelma 2026-2027	12
34	Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma 2026-2030	14
35	Otto-oikeuden piiriin kuuluvat viranhaltijapäätökset	20
36	Ilmoitusasiat	21

Osallistujat

	Nimi	Tehtävä	
Läsnä	Goltz Pauli	Puheenjohtaja	
	Koivula Susanna	Varapuheenjohtaja	
	Kuokkanen Harri	Jäsen	
	Luomanen-Kurki Eveliina	Jäsen	
	Markkanen Eero	Jäsen	
	Pöykkö Enni	Jäsen	
	Tervo Markus	Jäsen	
	Välimäki-Kuronen Raisa	Jäsen	
	Välitalo Anu	Jäsen	
Muu	Vierikko Tarja	Kunnanhallituksen edustaja	
	Kuusi Sisu	Nuorisovaltuuston edustaja	
	Elo Katja	Esittelijä	
	Tikkanen Atte	Pöytäkirjanpitäjä	
	Kuisma Kristian	Asiantuntija	§ 31
	Pätsi Mia	Asiantuntija	§ 32- 33
	Parkkonen Malla	Asiantuntija	§ 34

Hyvinvointilautakunta

21.04.2026

28

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Hyvinvointilautakunta 21.04.2026

Päätösehdotus

Todetaan kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös

Hyvinvointilautakunta

21.04.2026

29

Pöytäkirjantarkastajien valinta

Hyvinvointilautakunta 21.04.2026

Päätösehdotus

Valitaan pöytäkirjantarkastajiksi Eero Markkanen ja Markus Tervo.

Päätös

Hyvinvointilautakunta

21.04.2026

30

Työjärjestyksen hyväksyminen

Hyvinvointilautakunta 21.04.2026

Hallintosäännön mukaan asiat käsitellään esityslistan mukaisessa järjestyksessä, jollei toimitella toisin päätä.

Päätösehdotus

Hyväksytään esityslistan mukainen työjärjestys.

Päätös

Hyvinvointilautakunta

21.04.2026

31**Osavuositarkastus 1 / Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin tulosalue**

Hyvinvointilautakunta 21.04.2026

269/02.01.00/2025

Talousarvion täytäntöönpano-ohjeen mukaan osavuositarkastuksen 1/2026 tilinpäätösennuste laaditaan 31.3.2026 toteutumatietojen pohjalta.

Osavuositarkastuksessa esitetään

- toimialatarkastus
- talousarvion toteutuminen, keskeiset tekijät, joiden ennakoidaan vaikuttavan taloudellisten tuottojen ja kulujen määriin
- toiminnan ja talouden olennaiset tapahtumat
- ennuste
- osavuositarkastuksessa esitettävät talousarviomuutokset
- investointien toteutuma, poikkeamat ja ennuste

Osavuositarkastuksen pääpaino on merkittävien poikkeamien ennakoinnissa ja niihin varautumisessa tilinpäätöstä ajatellen.

Kunnanhallituksen päätös talousarvion 2026 muuttamisesta

Tilinpäätöksen 2025 toimintakate toteutui 3,5 milj. euroa muutettua talousarviota 2025 parempana. Vuoden 2025 tilinpäätökseen verrattuna talousarviossa 2026 toimintamenot kasvavat 5,7 milj. euroa eli 8,3 %. Toimintakatteen muutos on peräti 14 %.

Talousarvion laadintavaiheessa ei ollut vielä tarkkaa tietoa kaikista tulevista korotuksista ja sopimusmuutoksista. On kuitenkin havaittu, että talousarvion budjetoinnissa ei ole tehty riittävää sopeutusta ja talousarviota tulee tarkastella uudelleen huomioiden vuoden 2025 tilinpäätöksen toteutuneet kulut. Talousarvion tarkastelua tulee tehdä jo heti ensimmäisen osavuositarkastuksen yhteydessä, jotta hyvä taloudenpito palvelualueilla pysyy. Palvelualueiden tulee seuraavaan osavuositarkastukseen tehdä talousarviomuutoksena esitykset talousarvion vähennyksestä.

Talousarviossa 2026 on toimintakuluja lisääviä/vähentäviä tekijöitä mm. seuraavat:

Henkilöstökulut

- palkkojen tes nousu n.4,1 % verrattuna vuoden 2025 toteutumaan. Henkilöstökuluja kasvattaa lisäksi mm. oppimisen tuen kokonaisuudistus ja työllistettyjen rekrytointi (tuki poistui) ja henkilösivukulujen kasvu

Palvelujen ostot (lisäykset 1,6 milj.):

- rakennusten purkukustannukset +0,5 milj. euroa
- kotikuntalaskutus +0,2 milj. euroa
- ICT-kulut +0,4 milj. euroa (mm. tekoälylisenssit)
- kutsukyyti +0,1 milj.euroa

Hyvinvointilautakunta

21.04.2026

- Järvenpäälle maksettava kunnan osuus työllisyydenhoidosta kasvoi vuoteen 2025 verrattuna (kokonaismäärä 1,61 milj. euroa budjetoitu vuodelle 2026, toteutuma v. 2025 1,202 milj.) + 0,4 milj. euroa.

Avustukset:

- kunnan osuus työllisyydenhoidosta -0,2 milj. (budj. 1,6 milj toteutuma vuonna 2025 oli 1,8 milj.)

Talousarvion korjausta haetaan vähintään 1,7 milj. euroa. Tämänkin korjauksen jälkeen toimintamenojen kasvu on 4,0 milj. euroa, joka tarkoittaa 5,8 prosentin nousua vuoden 2025 tilinpäätöksen toteutumaan. Talouspalvelut ovat alustavasti kartoittaneet palvelualueittain niitä kohteita, joissa on merkittävin ero tilinpäätökseen. Jako palvelualueittain on seuraava: sivistys- ja hyvinvointipalvelut – 915 000 euroa, tekninen ja elinvoimapalvelut -690 000 euroa ja hallintopalvelut -55 000 euroa.

Kunnanhallitus päätti edellyttää, että lautakunnat/palvelualueet esittävät 1. osavuosikatsauksen yhteydessä talousarviomuutokset kohdentuen palvelualueille seuraavasti:

- Sivistys- ja hyvinvointipalvelut -915 000 euroa
- Tekninen ja elinvoimapalvelut -690 000 euroa
- Hallintopalvelut -55 000 euroa

Osavuosikatsauksen 1/2026 yhteydessä käsiteltäväksi tulevat talousarvio- ja määrärahamuutokset

Kunnanhallituksen 13.4.2026 päätöksen mukaisesti ensimmäisessä osavuosikatsauksessa päätetään palvelualueen/lautakunnan alaisen toiminnan talousarvion 2026 muuttamisesta. Hyvinvointilautakunta ja sivistyslautakunta hyväksyvät ensimmäisen osavuosikatsauksen yhteydessä vain sivistys- ja hyvinvointipalveluita koskevan talousarviomuutoksen kokonaissumman -915 000 euroa jaettuna tulosalueille kunnan talousosaston valmistelun mukaisesti.

Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin tulosalueella laskennallinen muutostarve vuoden 2026 tulosalueen talousarvioon on -1 265 euroa, joka sisältää tulojen ja menojen tarkasteluun pohjautuvat muutokset. Nyt esitettävä laskennallinen euromäärä ei välttämättä ole lopullinen summa, jolla elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin tulosalueen talousarviota muutetaan vuodelle 2026.

Kunnanhallituksen päätös aiheuttaa sen, että sivistys- ja hyvinvointipalvelualueella kuluvan vuoden talousarvio tarkastellaan uudelleen ja arvioidaan kunnanhallituksen päätöksen vaikutukset vuoden 2026 käyttösuunnitelmaan ja tulosaluekohtaisiin tavoitteisiin. Tarkastelun perusteella sivistys- ja hyvinvointipalveluiden käyttösuunnitelmaan esitetään tarkemmat tulosaluekohtaiset muutokset niin, että hyvinvointilautakunta päättää päivityksistä 19.5.2026 kokouksessa ja sivistyslautakunta päättää koko palvelualueen päivitetyn käyttösuunnitelman kokouksessaan 26.5.2026.

Hyvinvointilautakunta

21.04.2026

Saman aikaisesti tehdään vuoden 2027 talousarviovalmistelua, joka tehdään sivistys- ja hyvinvointipalveluissa kunnanhallituksen vuoden talousarvion 2026 kokonaistason muutosten mukaisesti.

Ennuste

Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin tulosalueella on tarkistettu kansalaisopiston tuloihin liittyvä virheellinen 61 000 euron kirjaus, joka on nyt poistettu tuloennusteesta. Puuttuva osuus katetaan palvelualueen sisäisin järjestelyin.

Lautakuntatyöskentelyyn varattua määrärahaa on korjattu vastaamaan toteutuvaa tarvetta.

Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin tulosalueen talousennuste tarkentuu puolivuotiskatsauksessa. Ennusteeseen vaikuttavat kevään aikana haettavat ja päätettävät valtionavustukset, joissa kunnan omarahoitusosuus vaihtelee 40–50 prosentin välillä. Mäntsälän harrastamisen mallin rahoitukselle on haettu jatkoa kaudelle 2026-2027. Uutena valtionavustuksena on haettu yhdessä opetuspalveluiden kanssa Liikkuva koulu- ja MOVE-liikunnanohjauksen valtionavustusta kaudelle 2026-2027. Maaliskuussa on saatu myönteinen päätös Liikkuva Mäntsälä 2026 -hankkeen jatkorahoituksesta. Lisäksi odotetaan päätöstä maahanmuuttajien suomen kielen opetuksen valtionavustuksesta, joka on kunnalle 100-prosenttista valtionavustusta ilman omarahoitusosuutta.

Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin tulosalueen ennusteessa on huomioitava, että tulosalueen käytössä olevat perintövarat loppuvat vuoden 2026 aikana. Näillä varoilla on rahoitettu vuosittain harrastusstipendejä noin 8 000 euroa sekä erityislasten ja -nuorten harrastustoiminnan avustuksia noin 4 000 euroa. Lisäksi nuorisotyöhön kohdennettu lisähenkilötyövuosi päättyy syyskuussa 2026.

Kirjastopalveluissa Kirkes-tason Koha-pääkäyttäjyyttä ei ole voitu toteuttaa omana työnä aiemmista suunnitelmista huolimatta järjestelmistä vastanneen kirjastonhoitajan irtisanouduttua. Kirkes-yhteistyön avulla tehtävä on kuitenkin järjestetty. Vuoden 2026 ennusteeseen vaikuttaa se, että Koha-pääkäyttäjyyteen varatut palkkakustannukset tulee siirtää ostopalveluihin asiantuntijapalveluiden ostoihin. Siirrettävä summa on 30 000 euroa. Vuodesta 2027 alkaen Kirkes-kirjastot valmistelevat yhteisen, päätoimisen Koha-pääkäyttäjän palkkaamista, mikä tulee huomioida vuoden 2027 talousarviossa.

Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen osavuositarkastuksen palvelualuekohtainen talouden ja tavoitteiden toteutuma on nähtävillä Kuntamaisemassa.

Valmistelija

Hyvinvointilautakunta

21.04.2026

Hyvinvointipäällikkö Katja Elo, sähköposti katja.elo(@)mantsala.fi,
controller Kristian Kuisma, sähköposti kristian.kuisma(@)mantsala.fi,
Sivistysjohtaja Timo Ahvo, sähköposti timo.ahvo@mantsala.fi

Esittelijä

Hyvinvointipäällikkö Elo Katja

Päätösehdotus

Hyvinvointilautakunta

- päättää hyväksyä elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin tulosalueen osavuosikatsauksen 1/2026.
- päättää hyväksyä kunnanhallituksen 13.4.2026 päätöksen mukaiset elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin tulosalueen -1 265 euron talousarviomuutoksen vuodelle 2026.

Päätös

Liite 1. Osavuosikatsaus 1/2026 Elinikäinen oppiminen ja hyvinvointi

Hyvinvointilautakunta

21.04.2026

32**Kansalaisopiston tilannekatsaus 2026 ja toimintakertomus 2025**

Hyvinvointilautakunta 21.04.2026

28/12.08.00/2026

Kansalaisopiston tilannekatsaus 2026

Mäntsälän kansalaisopiston kehittämissuunnitelman 2026-2029 tavoitteina ovat digitaalisuuden edistäminen, yhtenevä toimintakulttuuri, kestävä kehityksen integrointi opetukseen ja hallintoon sekä tuloksellisuuden edistäminen. Kehittämistavoitteet ovat linjassa kunnan ja sivistys- ja hyvinvointipalveluiden strategiaan tavoitteisiin nähden sekä valtakunnallisiin linjauksiin kansalaisopistojen toiminnassa.

Kansalaisopisto on järjestänyt taiteen perusopetusta yleisen oppimäärän mukaisesti. Laki taiteen perusopetuksesta uudistuu 1.1.2027 ja se astuu voimaan 1.8.2028. Kansalaisopisto järjestää taiteen perusopetusta tällä hetkellä kuvataiteessa ja kädentaidoissa. Opiskelijamäärät näillä kursseilla eivät ole suuria. Lasten taiteen perusopetuksessa ei ole jatkumoa siten, että suurin osa opiskelun aloittaneista suorittaisi taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän kokonaan. On syytä harkita, onko uuden lain astuessa voimaan, kansalaisopisto oikea taho tuottamaan taiteen perusopetusta kuvataiteessa ja kädentaidoissa, kun opetuksen laajuus on 500 tunnin sijaan 1000 tuntia.

Kansalaisopiston tehtävä valtakunnallisten linjausten mukaan on murroksessa ja muuttumassa. Mäntsälän kansalaisopiston ainealakohtaiset painotukset eivät välttämättä vastaa siihen, millaisia kursseja kansalaisopistojen odotetaan järjestävän. Tähän muutokseen kansalaisopisto pyrkii vastaamaan kehittämissuunnitelman sekä strategisen henkilöstösuunnittelun ja ennakoinnin että henkilöstön osaamisen kehittämisen kautta.

Kansalaisopiston toimintakertomus 2025

Kalenterivuonna 2025 Mäntsälän kansalaisopistossa opiskeli yhteensä 2327 henkilöä, joista miehiä oli 430 (18,5 %) ja naisia 1898 (81,5 %). Kurseille osallistuvia (brutto) oli yhteensä 4417 opiskelijaa. Kurseja toteutui kalenterivuonna 2025 yhteensä 282 kpl. Opetustunteja kertyi 6577.

Kansalaisopistolla oli meneillään 2025 kolme OPH:n hanketta. Kansalaisopistossa kehitettiin toimintaa Esteet nurin! - hankkeen kautta saavutettavuuden, yhdenvertaisuuden ja osallisuuden näkökulmasta. eArt-hankkeessa paneuduttiin taiteen perusopetuksen kehittämiseen tekoälyn ja kestävä kehityksen näkökulmasta. Suomea Mäntsälän maahanmuuttajajaisille- hankkeessa 23 opiskelijaa opiskeli suomen kieltä opintopistekurssina.

Pelastussuunnitelma saatiin valmiiksi Opistotalosta ja Lepolasta.

Hyvinvointilautakunta

21.04.2026

Enemmistö kurssipalautekyselyihin vastanneista opiskelijoista koki oppineensa Mäntsälän kansalaisopiston kursseilla uusia tietoja ja taitoja, ja lisäksi kurssi edisti vastanneiden hyvinvointia.

Toimintakertomus on tuotu kokonaisuudessaan lautakunnan nähtäville oheismateriaalina.

Valmistelija

Kansalaisopiston rehtori Mia Pätsi, sähköposti mia.patsi(@)mantsala.fi

Esittelijä

Hyvinvointipäällikkö Elo Katja

Päätösehdotus

Hyvinvointilautakunta merkitsee tiedoksi kansalaisopiston tilannekatsauksen 2026 ja toimintakertomuksen 2025.

Päätös

Hyvinvointilautakunta

21.04.2026

33**Kansalaisopiston opinto-ohjelma 2026-2027**

Hyvinvointilautakunta 21.04.2026

29/12.08.00/2026

Lukuvuodelle 2026-2027 suunnitellaan kursseja toteutettavaksi yhteensä 6103 tuntia. Valtionosuustunteja on 5812. Sen lisäksi suunnittelemme 5 % valtionosuustuntien lisäksi ylimääräisiä tunteja, jotka paikkaavat peruuntuneiden kurssien tuntimääriä. Ainealueittain tunnit jakautuvat tämän hetken arvion mukaan seuraavasti Mäntsälässä, Pukkilassa ja Pornaisissa.

Mäntsälä:

- liikunta ja tanssi 1900 tuntia
- musiikki 1062 tuntia
- kädentaidot 1000 tuntia
- kuvataide 452 tuntia
- kielet 435 tuntia
- teatteri, kirjallisuus, kotitalous, tietotekniikka yms. 590 tuntia

Näihin tunteihin sisältyvät myös soveltuvat eli erityisryhmille suunnatut kurssit, joita on suunniteltu eri ainealueille, opintopistekurssit ja KAPOS-kurssit (kansalliset perustaitojen osaamismerkkit).

Pukkilassa ja Pornaisissa tunnit perustuvat yhteistyösopimukseen, joissa otetaan huomioon Pukkilan ja Pornaisten talousarvioon kirjatut kustannukset Mäntsälän kansalaisopiston kursseista ja vos-tuntimäärään.

Pukkila:

- Suunnitelmissa on ainakin kädentaitokursseja.
- Tuntimäärä Pukkilassa on yhteensä 111 tuntia.

Pornainen:

- Suunnitelmissa on liikunnan, tanssin, musiikin, kuvataiteen ja kädentaitojen kursseja.
- Tuntimäärä Pornaisissa on 386 tuntia.

Taiteen perusopetus:

- Mäntsälässä ja Pukkilassa on lasten taiteen perusopetusta kuvataiteessa. Lisäksi Mäntsälässä on aikuisten taiteen perusopetusta kuvataiteessa. Tuntimäärä näillä kursseilla on yhteensä 504 tuntia.
- Mäntsälässä on aikuisten taiteen perusopetusta kädentaidoissa. Tuntimäärä on näillä kursseilla 100 tuntia.

Kansalaisopisto ei painata lukuvuodelle 2026-2027 paperista opinto-ohjelmaa kustannussyistä. Lisäksi opiskelijoilta saatujen kurssipalautteiden mukaan suurin osa opiskelijoista löytää kansalaisopiston kurssit verkkokaupasta. Painetun opinto-ohjelman sijaan kurssien tiedottaminen ja

Hyvinvointilautakunta

21.04.2026

markkinointi tapahtuu mm. paikallislehdissä, sosiaalisessa mediassa ja eri tapahtumissa.

Opetuskausi koko lukuvuoden kursseille:

- Syyslukukausi: 31.8.2026–29.11.2026, 12-14 opetusviikkoa
- Kevätlukukausi: 7.1.–12.4.2027, 12-16 opetusviikkoa

Lyhytkurssit alkavat pitkin lukukautta. Lyhytkursseja voi olla myös touko-kesäkuussa 2027.

Ilmoittautuminen syksyn kursseille alkaa 1.6.2026 klo 9.

Mäntsälän kansalaisopisto on ylläpitäjänä Opetushallituksen rahoittamassa hankkeessa suomen kielen koulutuksen toteuttamiseen maahanmuuttajille. Suomea Mäntsälän maahanmuuttajaisille -hanke jatkuu 2026 vuoden loppuun asti. Mäntsälän kansalaisopisto sai 70 000 € jatkoavustusta Suomea Mäntsälän maahanmuuttajaisille 10.4.2026. Avustuksen käyttöaika on 2027 vuoden loppuun asti.

Kansalaisopiston tavoitteena on kasvattaa netto-opiskelijamäärää. Siksi esitetään, että kurssien alkamisen minimiopiskelijämääriä muutetaan seuraavasti:

- Kurssit kirkonkylällä, minimiopiskelijamäärä 8 (aiemmin 10)
- Kurssit sivukylillä, minimiopiskelijamäärä 7 (aiemmin 8)
- Verkko- ja hybridiopetus, minimiopiskelijamäärä 7 (aiemmin 8)

Ennallaan pysyvät seuraavat minimiopiskelijamäärät:

- Soveltavat kurssit erityisryhmille, minimiopiskelijamäärä 6
- Taiteen perusopetus Pukkilassa, minimiopiskelijamäärä 6
- Taiteen perusopetus Mäntsälässä, minimiopiskelijamäärä 8

Valmistelija

Kansalaisopiston rehtori Mia Pätsi, sähköposti mia.patsi(@)mantsala.fi

Esittelijä

Hyvinvointipäällikkö Elo Katja

Päätösehdotus

Hyvinvointilautakunta päättää

- hyväksyä kansalaisopiston alustavan opinto-ohjelman tuntikehyksen lukuvuodelle 2026–2027 ja
- vahvistaa kurssien toteutumisen minimiopiskelijämäärät esittelytekstissä esitetyn mukaisesti.

Päätös

Hyvinvointilautakunta
Hyvinvointilautakunta

§ 12

24.02.2026
21.04.2026

34

Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma 2026-2030

Hyvinvointilautakunta 24.02.2026 § 12

Mäntsälän hyvinvointilautakunta valmistelee vuosille 2026–2030 koko kunnan kattavaa hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelmaa, joka ohjaa kunnan hyvinvoinnin, terveyden ja arjen turvallisuuden edistämistä tulevina vuosina. Suunnitelma perustuu ajantasaiseen väestö- ja hyvinvointitietoon sekä valtakunnallisiin linjauksiin, ja sen valmistelussa on hyödynnetty laajasti sekä kunnan oman toiminnan että hyvinvointialueen asiantuntemusta.

Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman luonnos on linjassa joulukuussa hyväksytyin Keusoten hyvinvointialueen hyvinvointisuunnitelman 2026-2030 kanssa, mikä vahvistaa kuntalaisten hyvinvoinnin kokonaisvaltaista edistämistä yhteisten tavoitteiden ja suunnan mukaisesti.

Valmistelutyöhön ovat osallistuneet kunnan palvelualueet, monialainen HYTE-työryhmä sekä lukuisat sidosryhmät. Asukkaiden näkemyksiä on kerätty asukaskyselyllä ja eri ikäryhmille suunnatuissa työpajoissa. Vaikuttamistoimielimiä (ikäihmisten neuvostoa, vammaisneuvostoa, nuorisovaltuustoa sekä lapsi- ja perheasiainneuvostoa) on kuultu suunnitelmaprosessin aikana. Yhteistyötä on tehty myös järjestökentän kanssa. Valtuustolle pidettiin valmistelun aikana iltakoulu tammikuussa 2026. Suunnittelun taustaksi on koottu laajasti tutkimustuloksia, paikallisia havaintoja ja valtakunnallisia suosituksia hyvinvointityöstä.

Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma toimii jatkossa tärkeänä strategisena asiakirjana, joka linjaa kunnan yhteiset tavoitteet ja toimenpiteet asukkaiden hyvinvoinnin, terveyden edistämisen ja turvallisuuden vahvistamiseksi. Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma on osa vuotuista talousarviovalmistelua.

Kunnasta puuttuu lakisääteinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, jonka valmistelu on käynnissä parhaillaan. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tavoitteet pyritään rakentamaan kunnan yleisen hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman ja Keusoten alueellisen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman kanssa yhteneväksi. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tuodaan hyväksyttäväksi myös kevään 2026 aikana.

Hyvinvointilautakunta pyytää nyt kunnan lautakunnilta ja vaikuttamistoimielimiltä lausuntoja suunnitelmaluonnoksesta, jotta suunnitelma voidaan viimeistellä ja viedä päätöksentekoon loppukevästä 2026. Lausunnot pyydetään seuraavilta tahoilta:

- Kuntakehityslautakunta

Hyvinvointilautakunta
Hyvinvointilautakunta

§ 12

24.02.2026
21.04.2026

- Tekninen- ja elinvoimalautakunta
- Sivistyslautakunta
- Ikäihmisten neuvosto
- Vammaisneuvosto
- Nuorisovaltuusto
- Lapsi- ja perheasiainneuvosto

Valmistelija

Hyvinvointipäällikkö Katja Elo, sähköposti katja.elo(@)mantsala.fi,
hyvinvointi- ja yhteisökoordinaattori Malla Parkkonen, sähköposti
malla.parkkonen@mantsala.fi

Esittelijä

Hyvinvointipäällikkö Elo Katja

Päätösehdotus

Hyvinvointilautakunta hyväksyy Mäntsälän hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma 2026–2030 luonnoksen. Lisäksi hyvinvointilautakunta pyytää esittelytekstissä mainituilta tahoilta lausunnot hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman luonnoksesta.

Pykälä tarkastetaan kokouksessa.

Käsittely

Käsittelyn aikana varapuheenjohtaja Susanna Koivula teki seuraavan vastaesityksen:

Poistetaan hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelmasta sivulta 15 seuraava kohta: "laadimme turvallisen tilan periaatteet."

Perusteluna se, että Turvallisen tilan periaatteet eivät ole yksiselitteinen termi sopivaksi katsotuksi käytökselle ja puheelle. Eettiset peliohjeet hyväksyttiin Mäntsälän kuntaan 2023. Tämä nimi ja sisältö voitaisiin tarvittaessa ottaa käyttöön, mikäli halutaan luoda joitakin uusia periaatteita ja sääntöjä yhteisiin kunnan tiloihin ja niissä toteuttavaan toimintaan. Turvallisen tilan periaatteisiin nostetaan usein arvosidonnaisia käsityksiä ja jopa poliittista väritystä. Esimerkiksi Intersektionaalinen feminismi ei voi toimia kaikille yhteisten periaatteiden pohjana. Turvallisuutta, asiallista käytöstä ja kunnioittavaa kohtaamista tulee kunnassa edistää.

Jäsen Harri Kuokkanen kannatti esitystä.

Koska kokouksessa oli tehty esittelijän esityksestä poikkeava muutosesitys, lautakunnan puheenjohtaja päätti, että asiasta on äänestettävä nimenhuutoäänestyksellä esittelijän esityksen ollessa "jaa" ja varapuheenjohtaja Susanna Koivulan vastaesityksen ollessa "ei".

Jäsenet Harri Kuokkanen, Eero Markkanen, Markus Tervo ja puheenjohtaja Pauli Goltz äänestivät Susanna Koivulan vastaesityksen puolesta.

Hyvinvointilautakunta
Hyvinvointilautakunta

§ 12

24.02.2026
21.04.2026

Jäsenet Eveliina Luomanen-Kurki, Raisa Välimäki-Kuronen, Enni Pöykkö ja Anu Välitalo äänestivät esittelijän esityksen puolesta.

Äänet jakautuivat varapuheenjohtaja Susanna Koivulan esityksen puolesta 5-4.

Päätös

Hyvinvointilautakunta hyväksyy Mäntsälän hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma 2026-2030 luonnoksen seuraavin muutoksin:

Poistetaan hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman luonnoksen sivulta 15 seuraava kohta: "laadimme turvallisen tilan periaatteet."

Lisäksi hyvinvointilautakunta päättää pyytää esittelytekstissä mainituilta tahoilta lausunnot muutetusta hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelmasta 2026–2030.

Pykälä tarkastettiin kokouksessa.

Jäsenet Eveliina Luomanen-Kurki, Raisa Välimäki-Kuronen, Anu Välitalo jättivät päätöksestä eriävän mielipiteen (Liite 5).

Lisäksi esittelijä Katja Elo jätti päätöksestä eriävän mielipiteen.

Liite 1. Mäntsälän kunnan hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma 2026-2030 luonnos

Liite 2. Paikallisia, alueellisia ja valtakunnallisia havaintoja, tutkimustuloksia ja suosituksia ikäryhmittäin jaoteltuna hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman laadinnan tueksi / Syksy 2025

Liite 3. THL Kansallinen terveyst indeksi 2019-2023 ja Terve Suomi 2024 – kyselytutkimus

Liite 4. Kooste Mäntsälän kunnan HYTE-kertoimesta

Liite 5. Eriävä mielipide § 12 / Luomanen-Kurki, Välimäki-Kuronen, Välitalo

Merkittiin, että Eero Markkanen poistui kokouksesta käsittelyn aikana klo 19:56 ja palasi kokoukseen klo 19:59.

Hyvinvointilautakunta 21.04.2026
699/00.01.02/2025

Hyvinvointilautakunta hyväksyi Mäntsälän hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman luonnoksen 2026–2030 ja päätti pyytää kunnan lautakunnilta ja vaikuttamistoimielimiltä lausunnot luonnoksesta 24.2.2026 pidetyssä kokouksessa. Lausuntojen antamisen määräpäivä oli 1.4.2026, jota kuitenkin jatkettiin 10.4.2026 saakka. 10.4.2026 mennessä lausunnon olivat antaneet kuntakehityslautakunta, tekninen- ja elinvoimalautakunta,

Hyvinvointilautakunta
Hyvinvointilautakunta

§ 12

24.02.2026

21.04.2026

sivistyslautakunta, ikäihmisten neuvosto, nuorisovaltuusto sekä lapsi- ja perheasiainneuvosto. Vammaisneuvosto ei antanut lausuntoa. Saapuneet lausunnot on esitetty kokonaisuudessaan liitteessä 1. Tämän lisäksi lautakunnan nähtäville on tuotu oheismateriaalina lausuntojen tiivistelmä.

Lausuntojen mukaan hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman läpileikkaavat periaatteet koettiin tarkoituksenmukaisiksi ja kannatettaviksi.

Hyvinvointisuunnitelma- ja turvallisuussuunnitelmaluonnoksen katsottiin noudattavan lainsäädäntöpohjaa ja siinä näkyi kytkös Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen hyvinvointisuunnitelmaan. Suunnitelmaan nostettujen tavoitteiden ja toimenpiteiden koettiin vastaavat paikallisiin, alueellisiin ja kansallisiin tarpeisiin. Tavoitteiden ja toimenpiteiden koettiin kytkeytyvän kunnan strategiaan tavoitteisiin sekä vuosittaisiin talousarviotavoitteisiin. Niissä oli myös yhdyspintaa toimintaan ja palvelualueiden erillissuunnitelmiin.

Tekninen ja elinvoimalautakunta sekä kuntakehityslautakunta nostivat lausunnoissaan esiin, että riittävä ja toimiva hyvinvointia ja turvallisuutta tukeva fyysinen ympäristö suunnittelusta ylläpitoon tulisi näkyä suunnitelmassa vahvemmin. Tekninen- ja elinvoimalautakunta katsoi, että suunnitelman tavoitteissa ja toimenpiteissä tulisi näkyä fyysisten rakenteiden laadukas suunnittelu, toteutus ja hoitotaso, puisto- ja virkistysalueiden kehittäminen, osallistamisen ja viestinnän merkitys yhdessäoloa tukevien fyysisten rakenteiden suunnittelussa sekä uusien yleisten alueiden rakentamisen turvallisuusnäkökulman huomiointi.

Sivistyslautakunta esitti lausunnoissaan, että suunnitelman tavoitteita ja toimenpiteitä tulee edistää kuntaorganisaatiossa yhteisellä suunnittelulla ja toimenpiteiden priorisoinnilla, jotta asetetut tavoitteet konkretisoituvat lasten ja nuorten arjessa. Toimenpiteet esitettiin määriteltäväksi vuosittain osana talousarviovalmistelua, jolloin tulisi myös priorisoida toimenpiteitä ja varata niihin riittävät resurssit. Sivistyslautakunta esitti, että tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman laatimiseen lisätään sen toteuttamismallin laadinta. Kiusaamisen, väkivallan ja syrjinnän vastaisen toimintamallin osalta nähtiin, että malli voisi ulottua myös aikuisten keskinäiseen toimintaan. Lisäksi lautakunta ehdotti suunnitelmaan lisättäväksi kunnan eettiset pelisäännöt, joita edistettäisiin aktiivisesti kaikessa toiminnassa.

Ikäihmisten neuvosto koki ikäihmisten näkökulman jäävän heikoksi ja painotuksen olevan liikaa lapsissa. Toimenpiteet koettiin epämääräisesti kirjatuiksi ja monikielisyys, monimuotoisuus, saavutettavuus, esteettömyys eikä digilukutaidon teemojen koettu näkyvän suunnitelmassa riittävästi. Ikäihmisten neuvosto nosti lausunnoissaan esille palvelujen saavutettavuuden ilman digipalveluja, ikäihmisten yksinäisyyden helpottamisen, tietoisuuden lisäämisen liikuntaneuvonnasta ja liikuntatesteistä myös niiden lisäämisen ohella sekä etsivän vanhustyön resurssin lisäämisen.

Nuorisovaltuusto kaipasi selvennystä konkreettisista ennaltaehkäisevistä toimenpiteistä sekä syistä nuorten tulosten heikkenemisen taustalla.

Hyvinvointilautakunta
Hyvinvointilautakunta

§ 12

24.02.2026

21.04.2026

Suunnitelman toimenpiteiden koettiin painottuvan liikaa vanhempiin asukkaisiin sen sijaan, että ne olisivat vastanneet nuorten tarpeisiin.

Lapsi- ja perheasiainneuvosto kaipasi konkreettisempia toimenpiteitä, joita olisi helpompi seurata ja mitata. Neuvosto toi ilmi, että kohtaamispaikkatoimintaa tulee vahvistaa yhdenvertaisesti kylillä ja keskustan alueella. Myös lasten ja nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia tulee neuvoston mukaan lisätä.

Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelmaa on työstetty eteenpäin lausuntopalautteiden pohjalta. Suunnitelman luettavuutta ja selkeyttä on parannettu tekstin ja kuvien muotoilulla, tekstin kokoa lisäämällä ja muuttamalla tarkempia prosenttiosuustietoja sanalliseen muotoon. Luvun 2 Nykytilan kuvaus tietopohjaa on yhdenmukaistettu ja tarkennettu eri-ikäisten osalta. Osaltaan tämä on tarkoittanut tekstin supistamista lasten ja nuorten osalta ja tiedon lisäämistä aikuisten ja ikäihmisten osalta. Samalla teoriapohjaa on tarkennettu niiltä osin, kun se on koettu edellä mainittujen muutosten myötä tarpeelliseksi. Jokaisen nykytilan kuvauksen teeman loppuun on lisätty lyhyt kooste, johon on nostettu muun muassa Valtioneuvoston sekä Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen julkaisujen toimenpidesuosituksia kyseisestä aiheesta tai siihen liittyen.

Lausunnoissa esiin tulleet toive tavoitteiden ja toimenpiteiden konkretiasta on huomioitu luvuissa 3 Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman toimenpiteiden seuranta ja raportointi ja 4 Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman tavoitteet ja toimenpiteet. Lukujen paikkaa on vaihdettu ja luvun 4 taulukon sanamuotoja on lausuntopalautteen perusteella muokattu siten, että ne kattaisivat mahdollisimman hyvin kaikenikäiset. Luvussa 3 on tarkennettu toimenpiteiden asettamista ja mittareiden määrittelyä, mitkä on myös lisätty suunnitelman alkuun Lyhyesti -kappaleeseen. Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman tarkemmat vuosittaiset toimenpiteet sekä mittarit määritellään osana jokaisen palvelualueen talousarviovalmistelua. Tämä varmistaa yhte- kertoimen kuntajohdon indikaattorin toteutumisen, minkä mukaan kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa määritellään talousarviovuodelle mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista. Toimenpiteiden toteutumista seurataan osana kunnan osavuosi- ja tilinpäätösraportointia sekä kokoavasti vuosittaisessa hyvinvointiraportissa ja valtuustokausittain laajassa hyvinvointikertomuksessa.

Edellä mainitun pohjalta luvun 4 tavoitteet ja toimenpiteet taulukkoon on lisätty toimenpiteen lisäksi koordinointi- ja vastuutaho esimerkkejä vastuiden kohdentamisesta toimintaan. Tästä tarkemmat toimenpiteet, mitä myös lausuntopalautteessa mainittiin, asetetaan kullakin palvelualueella osana palvelualueen talousarviovalmistelua ja seurataan luvussa 3 mainitun mukaisesti.

Lausuntopalautteiden pohjalta muokattu ja hyväksyttäväksi esitettävä hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma 2026–2030 on esitetty liitteessä 2.

Hyvinvointilautakunta
Hyvinvointilautakunta

§ 12

24.02.2026
21.04.2026

Valmistelija

Hyvinvointi- ja yhteisökoordinaattori Malla Parkkonen, sähköposti malla.parkkonen(@)mantsala.fi, hyvinvointipäällikkö Katja Elo, sähköposti katja.elo(@)mantsala.fi

Esittelijä

Hyvinvointipäällikkö Elo Katja

Päätösehdotus

Hyvinvointilautakunta päättää hyväksyä liitteessä 2. esitetyn hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman 2026-2030, ja esittää sen edelleen hyväksyttäväksi kunnanhallitukselle ja kunnanvaltuustolle.

Päätös

Liite 1. Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma 2026–2030 luonnoksen lausunnot

Liite 2. Mäntsälän kunnan hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma 2026–2030

Liite 3. Paikallisia, alueellisia ja valtakunnallisia havaintoja, tutkimustuloksia ja suosituksia ikäryhmittäin jaoteltuna hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman laadinnan tueksi / Syksy 2025

Liite 4. THL Kansallinen terveysindeksi 2019-2023 ja Terve Suomi 2024 – kyselytutkimus

Liite 5. Kooste Mäntsälän kunnan HYTE-kertoimesta

Hyvinvointilautakunta

21.04.2026

35**Otto-oikeuden piiriin kuuluvat viranhaltijapäätökset**

Hyvinvointilautakunta 21.04.2026

Toimielimen tiedoksi on tuotu oheismateriaalina otto-oikeuden piiriin kuuluvat viranhaltijapäätökset hallintosäännön mukaisesti.

Päätösehdotus

Toimielin päättää, ettei se käytä kuntalain mukaista otto-oikeutta sen tiedoksi tuotuihin viranhaltijapäätöksiin.

Päätös

Hyvinvointilautakunta

21.04.2026

36**Ilmoitusasiat**

Hyvinvointilautakunta 21.04.2026

Toimielimelle tuodaan tiedoksi seuraavaa:

- Opetushallituksen kirje (OPH-750-2026) Valtionosuusjärjestelmän edellyttämien tietojen ilmoittaminen vuodelta 2025
- Vapaan sivistystyön koulutus ja taiteen perusopetus kysely 2025
- Lupa- ja valvontaviraston päätös (LVV-U/22847/2026) Liikuttavan hyvä arki Mäntsälässä -hanke
- Opetushallituksen päätös 10.4.2026 (OPH/2/7793/2025) Vapaan sivistystyön opintoteliavustus maahanmuuttajanaisten työllistymistä edistävään suomen ja ruotsin kielen koulutukseen 2026
- Ikäihmisten neuvoston muistio 12.3.2026
- Nuorisovaltuuston muistio 13.4.2026
- Lapsi- ja perheasiainneuvoston muistio 26.3.2026

Päätösehdotus

Toimielin merkitsee ilmoitusasiat tiedoksi.

Päätös